

**ORZECZNICTWO
SĄDU APELACYJNEGO
W KATOWICACH
I SĄDÓW WOJEWÓDZKICH OKRĘGU**

*BIULETYN
NR 3/98*

Redaguje zespół w składzie :
SSA Monika DEMBINSKA
SSA Alicja KOLONKO
SSA Mirosław ZIAJA

SPIS TREŚCI

I.	ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO	
	Str.	3 - 9
II.	ORZECZENIA W SPRAWACH CYWILNYCH	
	Str.	10 - 26
III.	ORZECZENIA W SPRAWACH Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOLECZNYCH	
	Str.	27 - 37

I.

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO

PRAWO KARNE MATERIALNE

1.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 18 SIERPNI 1998 r.

II AKo 116/98

Art. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. nr 34 poz. 149 ze zm.)

Z uzasadnienia :

Osadzenie wnioskodawcy w obozie pracy w J. nie miało nic wspólnego z walką o niepodległy byt Państwa Polskiego i tak samo gdyby założyć, iż po opuszczeniu obozu wnioskodawca nadal był represjonowany przez stosowanie różnych szykan ze strony ówczesnego UB, a nawet był traktowany jako przeciwnik władzy ludowej, to również nie jest to wystarczającą przesłanką do unieważnienia wyroku b. Sądu Okręgowego.

Wnioskodawca został skazany za przestępstwo pospolite i jak sam przyznaje pojechał uprzedzić znajomych „żeby się wszystkiego wystrzegali”.

Nawet jeżeli zatem przekazywał znajomym jakieś ostrzeżenia, to nie jest to wystarczający powód do uznania, że właśnie w ten sposób walczył o niepodległy byt Państwa Polskiego.

Przewodniczący : Sędzia S.A. W. Gawrońska

Sędziowie S.A. : J. Dybek, M. Michniewski (sprawozdawca)

2.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 19 SIERPNI 1998 r.

II AKz 216/98

Art. 42 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. nr 75 poz. 468) dot. próby uszczegółowienia pojęć „znaczna ilość środków odurzających” i „wypadku mniejszej wagi”

Skoro w sumie przy podejrzanym ujawniono około 300 gram kokainy wartości co najmniej 90.000 zł, to w sprawie oczywiste jest, iż ujawnienie tak dużej ilości tego środka wyklucza możliwość zakwalifikowania działania podejrzanego jako wypadku mniejszej wagi, a może mieć to związek z czynem zakwalifikowanym z art. 42 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomani.

(przyp. MZ – znaczna ilość środka odurzającego)

Przewodniczący : Sędzia S.A. B. Misztalska

Sędziowie S.A. : J. Dybek. M. Michniewski (sprawozdawca)

PRAWO KARNE PROCESOWE

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 25 CZERWCA 1998 r.

II AKa 128/98

Art. 4 § 1 dkpk (art. 7 kpk) dot. oceny dowodów

Wiarygodności zeznań pokrzywdzonego co do pobicia go i kradzieży jego mienia nie może podważyć podnoszona przez oskarżonego okoliczność, iż pokrzywdzony nie potrafił dokładnie opisać wyposażenia mieszkania, jako że pamięć ludzka nie posiada właściwości fotograficznego odwzorowania rzeczywistości, a zwłaszcza nieistotnych dla obserwatora szczegółów.

Przewodniczący : Sędzia S.A. J. Śpiechowicz

Sędziowie S.A. : E. Gaberle (sprawozdawca), M. Michniewski

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 25 CZERWCA 1998 r.

II AKa 120/98

Art. 5 § 3 dkpk (art. 12 kpk) - dot. warunków jakie winien spełniać wniosek o ściganie

5

Jest oczywistym, że wniosek nie wymaga jakiejś szczególnej formy i że rygory w tym zakresie może spełnić również pismo sporządzone własnoręcznie przez pokrzywdzonego lub inną uprawnioną osobę, a nadto, iż wniosek ten nie musi zawierać jakichkolwiek żądań, czy nawet ocen, bądź sugestii co do prawnej kwalifikacji czynu sprawy, bądź sprawców.

Treść wniosku nie może natomiast budzić żadnych wątpliwości co do tego, iż wolą jego autora jest ściganie, a więc wszczęcie postępowania i pociągnięcie do odpowiedzialności karnej określonej osoby w związku z dopuszczeniem się przez nią wskazanego we wniosku czynu.

Przewodniczący : Prezes S.A. M. Żak (sprawozdawca)
Sędziowie S.A. : W. Gawrońska, B. Suchowska

N o t a : w sprawie wbrew twierdzeniom prokuratora uznano, iż treść pisma pokrzywdzonego z tytułuwanego „pozew” nie pozwala na tak jednoznaczną ocenę, mimo wniosku o „wszczęcie dochodzenia” przeciwko sprawcom czynu, w sytuacji, gdy celem wnioskującego skierowania tegoż pisma do Prokuratury, była chęć odzyskania zabranych przez sprawców przedmiotów, co wcześniej mu się nie udało, bez jakichkolwiek oświadczeń odnośnie ścigania i ukarania tychże sprawców.

3.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
Z DNIA 19 SIERPNIĄ 1998 r.
II AKz 216/98

Art. 217 § 1 pkt. 1 dkpk (art. 258 § 1 pkt. 1 kpk) - dot. przesłanki szczególnej stosowania tymczasowego aresztowania

Posługiwanie się przez podejrzanego fałszywym dokumentem (paszportem przy przekraczaniu granicy) rodzi obawę ukrywania się przez podejrzanego przed wymiarem sprawiedliwości.

Przewodniczący : Sędzia S.A. B. Misztalska
Sędziowie S.A. : K. Dybek, M. Michniewski (sprawozdawca)

4.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
Z DNIA 19 SIERPNIĄ 1998 r.
II AKz 222/98

Art. 222 § 2 dkpk (art. 263 kpk) - dot. przesłanek przedłużenia tymczasowego aresztowania

Nie można zgodzić się z twierdzeniem, iż podstawą przedłużenia toczącego się śledztwa, a także tymczasowego aresztowania nie mogą być czynności procesowe, które zmierzają do wykrycia innych osób współdziałających w popełnieniu przestępstwa.

Przewodniczący : Sędzia S.A. B. Misztalska
Sędziowie S.A. : J. Dybek, M. Michniewski (sprawozdawca)

N o t a : wprawdzie należy zgodzić się z prezentowaną tezą w szczególności w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej, nie mniej jednak okoliczność ta nie może być nadużywana przez prokuratora wnoszącego o przedłużenie najsurowszego ze środków zapobiegawczych w sytuacji, gdy poszukiwanie wszystkich osób związanych z

przestępstwem z uwagi na realne trudności związane z ich ujęciem, może radykalnie wydłużyć postępowanie przygotowawcze. W praktyce spotykaliśmy się bowiem z wnioskami opartymi na omawianej przesłance, które w istocie kamuflowały nieudolnie prowadzone postępowanie przygotowawcze.

Wskazać też trzeba, iż przepis art. 297 § 1 pkt 4 kpk w relacji do art. 261 pkt 2 dkpk odstąpił od zasady wszechstronności w wyjaśnianiu okoliczności sprawy, na tym etapie postępowania karnego i nic nie stoi na przeszkodzie, by fragment sprawy ad personam wyłączyć do odrębnego postępowania.

5.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 23 WRZEŚNIA 1998 r.

II AKz 254/98

Art., 344 kpk

Sąd wstępnie kontrolując oskarżenie, gdy oskarżony jest tymczasowo aresztowany i rozstrzygając z urzędu w trybie art. 344 kpk o utrzymaniu tego środka winien precyzyjnie oznaczyć czas jego trwania, chyba, że termin ten oznaczony jeszcze w toku postępowania przygotowawczego jest na tyle odległy, iż pozwoli Sądowi zrealizować te czynności postępowania, których prawidłowość przeprowadzenia ma zabezpieczać.

Przewodniczący : Sędzia S.A. M. Michniewski

Sędziowie S.A. : B. Suchowska, M. Ziąja (sprawozdawca)

6.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 12 SIERPNIĄ 1998 r.

II AKo 214/98

Art. 479 § 2 dkpk (art. 545 § 2 kpk) - dot. prawa adwokata do odmowy sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania wobec braku ku temu przesłanek

Z uzasadnienia :

W przedmiotowej sprawie wniosek o wznowienie postępowania nie został sporządzony przez adwokata, a ustanowiony obrońca z urzędu wręcz oświadczył, iż nie widzi takiej możliwości, w świetle obowiązujących przepisów prawnych.

Za osoby kompetentne dla oceny, czy zachodzą wymienione w art. 474 § 1 dkpk prawne przesłanki do złożenia wniosku o wznowienie postępowania ustawodawca uznał więc wyłącznie prokuratora i adwokata, tak więc o złożeniu wniosku o wznowienie nie decyduje wyłącznie wola skazanego, tzn. złożenie takiego wniosku nie może być wyłącznie wynikiem decyzji, opartej na subiektywnym przeświadczeniu skazanego, że prawomocny wyrok jest niesłuszny. Z drugiej zaś strony nie można w żaden sposób przymusić wyznaczonego obrońcę z urzędu, aby nie zważając na własny autorytet i etykę zawodową, sporządził i podpisał oczywiście bezzasadny wniosek o wznowienie postępowania.

Przewodniczący : Sędzia S.A. B. Misztalska

Sędziowie S.A. : J. Dybek, J. Śpiechowicz (sprawozdawca)

II.

ORZECZENIA W SPRAWACH CYWILNYCH

I.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 10 MARCA 1998 r.

I ACz 578/98

Zmiana przedmiotowa powództwa nastąpić może wyłącznie w stosunku do dotychczasowego pozwanego, musi się opierać na ciągłości postępowania i nie może prowadzić do zamiany dotychczasowego powództwa nowym, nie mającym z nim żadnego związku.

Przewodnicząca : Sędzia S.A. H. Bucka (spr.)

Sędziowie S.A. : R. Sugier, I. Wilk

Sąd Apelacyjny w Katowicach po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 1998 r. na rozprawie sprawy z powództwa „Proexport” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. przeciwko Grupie Kapitałowej „Mifama” Spółce Akcyjnej w M. o zapłatę na skutek zażalenia i apelacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 14 października 1997 r. sygn. akt XIII GC 1166/96

postanowił:

- 1/ uchylić zaskarżony wyrok w pkt. 2 i postępowanie w tym zakresie umorzyć.
- 2/ oddalić zażalenie.
- 3/ zasądzić od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.000 zł kosztów postępowania za drugą instancję.

Powodowa Spółka domagała się zasądzenia od pozwanego Katowickiego Holdingu Węglowego Spółki Akcyjnej w K. kwoty 98.746,80 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i terminów w pozwie wyszczególnionych.

W uzasadnieniu pozwu podała, że dochodzoną wierzytelność nabyła w drodze przelewu od Spółki Akcyjnej „Mifama” w M. a pozwany Holding był jej dłużnikiem za dostawę wyrobów objętych fakturami „Mifamy” : nr 02744/95 z 6.11.1995r., nr 02748/95 z 2.11.1995 r. i nr 02805/95 z 20.11.1995 r.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wnioskował o umorzenie postępowania co do kwoty 10.000 zł i oddalenie powództwa w pozostałej części.

Podniósł, że na poczet dochodzonej należności w dniu 13.09.1996 r. uiszczył powodowi kwotę 10.000 zł, a co do pozostałej części dochodzonej kwoty, powód utracił legitymację czynną, gdyż „Mifama” rozwiązała umowę cesji wierzytelności na rzecz powoda, o czym powiadomiła pozwaną pismem z dnia 13.09.1996 r., które do pozwanej wpłynęło w dniu 18.09.1996 r.

W związku z powyższym powód w piśmie z dnia 21.11.1996 r. złożył wniosek o przyznanie do sporu Grupy Kapitałowej „Mifama” S.A. w M. i wniosek ten podtrzymał na rozprawie w dniu 22.11.1996 r. Następnie w piśmie procesowym z dnia 2.01.1997 r. powód z powołaniem się na art. 193 kpc „zmienił” powództwo w ten sposób, że domagał się zasądzenia od „Mifamy” kwoty 70.320,67 zł i powołał się na to, że „Mifama” jest mu dłużna taką kwotę z tytułu rozliczeń z innych tytułów.

Na rozprawie w dniu 17.01.1997 r. pozwany Holding podniósł, że w międzyczasie dokonał dalszych spłat swego długu wobec „Mifamy” już na jej rzecz jako wierzyciela po rozwiązaniu umowy cesji tej wierzytelności.

Wniosek o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanej G.K. „Mifama” w oparciu o art. 194 § 3 kpc powód ponowił w piśmie procesowym z dnia 30.01.1997 r. i na rozprawie w dniu 27.02.1997 r., na której też oświadczył, że nie podtrzymuje żądania co do pozwanego Holdingu.

Pozwany Holding wyraził zgodę na wstąpienie do sporu w jego miejsce G.K. „Mifama”.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 27.02.1997 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej G.K. „Mifama”, która w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zarzuciła, że podstawę powództwa stanowi wierzytelność „Mifamy”

wobec Kopalni „Kleofas”, będącej Zakładem Katowickiego Holdingu Węglowego i „Mifama” w związku z tym nie jest z tego tytułu zobowiązana wobec powoda.

Ostatecznie powód domagał się zasądzenia od „Mifamy” kwoty 38.584,79 zł z tytułu wierzytelności nabytej od pozostającej poza sporem firmy „Celma” w C., kwoty 15.524,90 zł jako kosztów niniejszego procesu, a które to zobowiązanie do ich pokrycia wynika z umowy cesji, na której w pozwie powód opierał swe roszczenie oraz kwoty 2.847,88 zł z tytułu umownego dyskonta z tej umowy (5 % od kwoty przelewu).

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Wojewódzki w stosunku do pozwanej G.K. „Mifama” umorzył postępowanie co do żądania w kwocie 41.789,23 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił i zasądził od powoda na rzecz pozwanej „Mifamy” kwotę 10.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Co do kwoty 41.789,23 zł Sąd umorzył postępowanie na mocy art. 355 § 1 kpc, gdyż powód w tym zakresie ograniczył pierwotne żądanie.

Natomiast co do kwoty 56.957,57 zł podtrzymanego przez powoda żądania w stosunku do pozwanej „Mifamy”, to Sąd uznał je za bezzasadne.

Sąd Wojewódzki stwierdził, że powód dokonał zmiany podmiotowej po stronie pozwanej i zmiany przedmiotowej powództwa, z tym że zmiany przedmiotowej w sposób niedopuszczalny. W miejsce roszczenia objętego pozwem, a dotyczącego długu Katowickiego Holdingu Węglowego objętego wskazanymi w pozwie fakturami, powód zgłosił nowe roszczenie wynikające z innego stosunku prawnego, nie pozostającego w żadnym związku ze stanem faktycznym, na którym oparte było pierwotne żądanie.

Ponadto powód nie udowodnił swego roszczenia z tytułu wierzytelności przejętej od „Celmy”, gdyż nie złożył umowy cesji do czego był przez Sąd zobowiązany. Za bezzasadne Sąd uznał również żądanie odnośnie do kwoty 2.847,88 zł stanowiącej 5 % od kwoty wierzytelności przelanej na rzecz powoda umową z dnia 18.06.1996 r., która została przez pozwaną rozwiązana.

Natomiast co do kwoty 15.524,90 zł stanowiącej koszty procesu wytoczonego w niniejszej sprawie przeciwko Katowickiemu Holdingowi Węglowemu, to Sąd stwierdził, że istotnie w § 5 pkt 4 umowy z 18.06.1996 r. strony postanowiły, że „Mifama” zwróci powodowi koszty procesu wytoczonego przeciwko Holdingowi, o ile „Mifama” cofnie cesję, lecz powód koszty te poniósł zbytek. W § 5 ust. 3 umowy cesji strony zastrzegły bowiem, że nieskuteczność windykacji wierzytelności cedowanej w ciągu 60 dni upoważnia zbywcę do rozwiązania umowy.

Termin ten minął 4 września 1996 r., a powód wpis uiszczył 19 września 1997 r. otrzymawszy wcześniej pismo „Mifamy” z dnia 13 września 1996 r. rozwiązujące umowę cesji.

O kosztach należnych pozwanej „Mifama” Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 99 kpc, przy czym od kosztów zastępstwa procesowego pozwanej odliczył podatek VAT (doliczony przez pozwaną do tych kosztów).

W apelacji od tego wyroku powód zarzucił, że Sąd Wojewódzki bezzasadnie umorzył w stosunku do skarżącej postępowanie co do kwoty 41.789,23 zł, skoro to żądanie dotyczyło Katowickiego Holdingu, a nie do pozwanej „Mifama”. Nadto – zdaniem skarżącego – materiał dowodowy sprawy zezwalał na przyjęcie, że powodowi przysługuje wobec pozwanej wierzytelność scedowana powodowi przez „Celmę” oraz, że przysługują mu poniesione koszty procesu w związku z pierwotnie zgłoszonym żądaniem co do Holdingu, gdyż powód wpis od pozwu uiszczył nie posiadając wiadomości o odstąpieniu przez pozwaną od umowy cesji.

Pozwana wniosowała o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

W chwili składania pozwu powód był legitymowany do domagania się od pozwanego Katowickiego Holdingu Węglowego zapłaty nabytej od G.K. „Mifama” wierzytelności objętej fakturami „Mifamy” wymienionymi w pozwie. W toku sporu, lecz przed doręczeniem pozwanemu Holdingowi odpisu pozwu powód utracił tę legitymację, bo „Mifama” odstąpiła od umowy cesji (odstąpienie od umowy w dacie dotarcia do powoda o zawiadomieniu, co nastąpiło według twierdzeń apelacji 19.09.1996 r., a pozew został doręczony Holdingowi w dniu 7.10.1996 r. – k. 24). Zatem przejęcie wierzytelności przez „Mifamę” mogło uzasadniać cofnięcie pozwu przez powoda i domaganie się przez powoda od „Mifamy” (lecz nie w niniejszym procesie) zwrotu poniesionych kosztów stosownie do § 5 ust. 4 umowy cesji. Mogła też nastąpić zmiana strony powodowej, stosownie do treści i trybu przewidzianego w art. 196 kpc.

Można w tym miejscu zauważyć, że wbrew stanowisku zajętemu przez Sąd Wojewódzki, upływ terminu 60 dni określony w § 5 ust. 3 umowy cesji jedynie dawał „Mifamie” prawo rozwiązania umowy, a nie obligował do takiego rozwiązania. Stąd powód, po tym terminie

mógł wystąpić o zasądzenie kwoty wierzytelności, którą jeszcze posiadał i to bez narazania się na zarzut niecelowości kosztów sprawy wytoczonej o tę wierzytelność.

Ponadto – co już wyżej wskazano – oświadczenie „Mifamy” o odstąpieniu od umowy stało się skuteczne z momentem dojścia tego oświadczenia do wiadomości adresata (por. art. 61 kc). Stąd o ile powód dowiedział się o odstąpieniu przez „Mifamę” od umowy cesji w dniu, w którym uiszczył opłatę od pozwu, to nie można by przyjąć, że powód zawiął poniesienie kosztów.

Powyższe uwagi poczyniono jedynie marginalnie, gdyż nie mają one wpływu na rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego.

Istota problemu sprowadza się do tego, że Sąd Wojewódzki wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej G.K. „Mifama” Spółkę Akcyjną w M. z naruszeniem przepisów o przekształceniu podmiotowym procesu. Możliwość przekształcenia podmiotowego po stronie pozwanej uregulowana jest w przepisie art. 194 § 1 i 3 kpc, przy czym § 1 dotyczy sytuacji, gdy powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną, a § 3 w sytuacji, gdy powództwo o to samo roszczenie może być wytoczone przeciwko innym jeszcze osobom, które nie występują w sprawie w charakterze pozwanych.

Tymczasem w sprawie żadna z tych sytuacji nie miała miejsca. Dopozwana „Mifama” nie mogła być pozwaną w miejsce - ani obok Katowickiego Holdingu, bo nie była ona dłużnikiem dochodzonej należności, a stała się jego wierzycielem.

Stąd też wadliwość wezwania „Mifamy” do sporu postanowieniem Sądu z dnia 27 lutego 1997 r. i dokonanie tego bez podstawy prawnej, skutkuje uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 2 i umorzenie postępowania w stosunku do tej pozwanej (art. 386 § 3 w zw. z art. 355 § 1 kpc).

Bez znaczenia dla powyższego rozstrzygnięcia pozostaje to, że powód w piśmie z dnia 2.I.1997 r. z powołaniem się na art. 193 kpc „zmienił” powództwo podmiotowo i przedmiotowo.

W stanie faktycznym stanowiącym podstawę pozwu brak było podstaw do zmiany po stronie pozwanej (co omówiono wyżej). Natomiast zmiana przedmiotowa nastąpić może wyłącznie w stosunku do dotychczasowego pozwanego (a powód dokonał tego w stosunku do innego podmiotu) i – co słusznie podniósł Sąd Wojewódzki – zmiana przedmiotowa musi opierać się na ciągłości postępowania; nie może prowadzić do zmiany dotychczasowego powództwa nowym, nie mającym z nim żadnego związku.

Powód dokonał więc „zmiany powództwa” nieskutecznie, bo wystąpił z nowym żądaniem w stosunku do osoby, która nie była w sprawie pozwaną, a nadto zgłosił zupełnie nowe roszczenie oparte na podstawie faktycznej (stosunku prawnym) nie mającym żadnego związku z podstawą dotychczasową.

Sąd Apelacyjny „apelację” powoda dotyczącą umorzenia postępowania potraktował jako zażalenie, gdyż rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania ma charakter postanowienia i to nawet wówczas, gdy zawarte jest w wyroku (art. 354, 355 i 394 § 1 kpc).

Rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania zawarte w wyroku skutkuje jednak to, że zaskarzenie takiego umorzenia w terminie przewidzianym do zaskarżenia wyroku uznane być musi jako dokonane w terminie (por. uchwałę SN z 6.III.1972 r. III CZP 27/71 – OSNCP 1973, z 1. poz. 1).

W ostatecznym wyniku całość postępowania w stosunku do „Mifamy” podlega umorzeniu.

Dlatego zażalenie uznane być musi również jako bezzasadne i podlega oddaleniu (art. 385 w zw. z art. 397 § 2 kpc).

W zaskarżonym wyroku pozostaje rozstrzygnięcie o kosztach procesu, gdyż obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz bezzasadnie wezwanego do udziału w sprawie obciąża powoda jako stronę, której wniosek doprowadził do tego dopozwania (art. 98 § 1 i 99 kpc i argument a contrario z art. 194 § 1 zdanie drugie kpc).

O kosztach postępowania przed Sądem Apelacyjnym orzeczono stosownie do art. 108 § 1 oraz 99 kpc.

2.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 29 MAJA 1998 r.

sygn. akt I ACz 531/98

1. Jeżeli pełnomocnik procesowy (radca prawny) nie podał adresu swojej kancelarii a jedynie adres mocodawcy, to przyjąć należy, że tym samym upoważnił go do odbioru przeznaczonych dla siebie pism sądowych.

2. W sytuacji, gdy mocodawcą jest osoba prawna za skuteczne należy uznać doręczenie pism sądowych do rąk pracownika tej osoby prawnej upoważnionej do odbioru pism (art. 133 § 2 kpc).

Przewodnicząca : Sędzia S.A. E.Haczewska (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : E. Tkocz, St. Kalus

3.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 9 KWIETNIA 1998 r.

I ACz 343/98

Przy występujących rozbieżnościach dat, między datą uwidocznioną na „potwierdzeniu nadania” przesyłki zawierającej zażalenie a datą widniejącą na kopercie oraz pod którą odnotowano tę przesyłkę w wewnętrznych dokumentach poczty – jako bardziej wiarygodne należy uznać „potwierdzenie nadania”. Z samej istoty tego potwierdzenia wynika, że ma ono dla nadawcy stanowić dowód, że dana przesyłka została w danym dniu nadana pod wskazanym adresem.

Przewodniczący : Sędzia S.A. H. Bucka

Sędziowie : SSA R. Sugier (sprawozdawca), del. SSW J. Wilk

Sąd Apelacyjny w Katowicach po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 1998 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa Zbigniewa G. przeciwko Urszuli G. o rozwód na skutek zażalenia powoda od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 21 stycznia 1998 r. sygn. akt I C 600/97

po s t a n a w i a :

uchylić zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 1998 r. Sąd Wojewódzki w Katowicach odrzucił zażalenie powoda na postanowienie tamtejszego Sądu z 30 grudnia 1997 r., jako wniesione po upływie przepisanej terminu.

Termin ten mijał bowiem w dniu 12 stycznia 1998 r. a na kopercie, zawierającej zażalenie, widniał stempel urzędu pocztowego z uwidoczniona na nim datą 13 stycznia 1998 r.

W zażaleniu na to postanowienie powód zarzucił, że zażalenie wniósł przed upływem 7 dni od doręczenia kwestionowanego orzeczenia; na dowód czego przedłożył potwierdzenie nadania przesyłki poleconej nr 33431 (zawierającej zażalenie), zaopatrzone w stempel Urzędu Pocztowego w P. z uwidoczniona datą 12 stycznia 1998 r.

Wspomniany Urząd Pocztowy indagowany przez sąd I instancji na okoliczność, kiedy nadana została przesyłka oznaczona numerem 33431 podał, że z jego zapisów w dokumentacji wynika, iż nastąpiło to w dniu 13 stycznia 1998 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył, co następuje :

Zażalenie powoda jest zasadne.

Przy występującej rozbieżności dat, między datą uwidocznioną na „potwierdzeniu nadania” przesyłki zawierającej zażalenie a datą widniejącą na kopercie oraz pod którą odnotowano tę przesyłkę w wewnętrznych dokumentach poczty – jako bardziej wiarygodne należy uznać „potwierdzenie nadania”. Z samej istoty tego potwierdzenia wynika, że ma ona dla nadawcy stanowić dowód, że dana przesyłka została w danym dniu nadana na wskazany adres. Jedyne zapisy na tym dokumencie nadawca jest w stanie skontrolować. Nie ma natomiast możliwości skontrolowania, kiedy pracownik poczty faktycznie ostemplował kopertę oraz uczynił stosowny zapis w rejestrze przesyłek poleconych. Przy istniejącej rozbieżności dat nie można wykluczyć, że przesyłka z zażaleniem powoda została faktycznie nadana w dniu jaki uwidoczniono na „potwierdzeniu nadania” a ostemplowana i wpisana dopiero następnego dnia. Jest to tym bardziej prawdopodobne, że z nadesłanej przez pocztę informacji wynika, że przesyłkę o numerze 33431 odnotowano 13.01.1998 r. jako pierwszą z kolei.

Dlatego na mocy art. 386 § 1 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc należało uchylić zaskarżone zażalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zażalenie pozbawione jest uzasadnionych podstaw.

Zgodnie z treścią art. 122 kpc adwokat ustanowiony dla strony z urzędu ma prawo – z wyłączeniem strony – ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia z kosztów zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika. Z przepisu tego wynika, że w sytuacji, gdy istnieją podstawy do obciążenia kosztami procesu przeciwnika strony, dla której ustanowiony został adwokat z urzędu, koszty zastępstwa adwokackiego zasądza się nie na rzecz adwokata lub zespołu adwokackiego, lecz na rzecz strony, którą on zastępuje.

Do trybu zasądzania tych kosztów i ich egzekucji określonego w art. 122 kpc odsyłał też § 8 ust. 2 uchylonego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 sierpnia 1983 r. w sprawie zasad ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 51, poz. 230). Wynikało z niego, że orzeczenie o kosztach nie opłaconej pomocy prawnej obciążających Skarb Państwa stosownie do § 1 i 2 rozporządzenia – w sytuacji, gdy kosztami tymi obciążony został przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata z urzędu – sąd wydaje dopiero po wykazaniu bezskuteczności egzekucji prowadzonej stosownie do art. 122 kpc.

W identyczny sposób zasady ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu reguluje w paragrafach 21-23 obowiązujące od dnia 3.I.1998 r. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12.XII.1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Nr 154, poz. 1013).

Prawidłowo więc Sąd Wojewódzki w wyroku rozwodowym zasądził koszty zastępstwa adwokackiego od powoda na rzecz pozwanej. Pełnomocnik pozwanej winien wszcząć egzekucję zasądzonych kosztów i dopiero po ewentualnej bezskuteczności egzekucji wystąpić o przyznanie kosztów zastępstwa od Skarbu Państwa.

Z tych przyczyn Sąd Wojewódzki słusznie uznał, że wyrok rozwodowy zawiera prawidłowe rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego pozwanej i brak jest podstaw z art. 351 kpc do uzupełnienia wyroku.

Dlatego zażalenie na mocy art. 385 w zw. z art. 397 § 2 kpc podlega oddaleniu.

6.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 15 KWIETNIA 1998 r.

I ACz 354/98

Z uzasadnienia :

... Powodowie domagają się unieważnienia kilku uchwał Zgromadzenia Wspólników pozwanej Spółki. Z treści pozwu wynika, że część uchwał ma charakter niemajątkowy a część – majątkowy. Zatem od każdego z roszczeń należy pobrać wymagany wpis – tymczasowy lub stosunkowy. Okoliczność, że strona powodowa może dochodzić pozwem kilku roszczeń przeciwko temu samemu pozwanemu – jeżeli zachodzą warunki wskazane w art. 191 kpc – nie oznacza, że sprawa podlega jednej opłacie.

Należy zatem wezwać powodów do uzupełnienia braków formalnych pozwu przez wskazanie, stosownie do art., 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) wartości przedmiotu sporu odnośnie tych uchwał, które mają charakter majątkowy i oznaczyć wpis tymczasowy co do tych uchwał, które mają charakter niemajątkowy, lub też w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić w chwili wniesienia pozwu (art. 31 pow. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)

Przewodnicząca : Sędzia S.A. B. Kurzeja (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : B. Ustjanicz, J. Wilk

7.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 23 STYCZNIA 1998 r.

I ACa 13/98

Z uzasadnienia :

... Obie rewizje pozwanych są uzasadnione, o ile zarzucają zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego przez ustalenie, że umowa przelewu wierzytelności, zawarta przez pozwanych jest nieważna w rozumieniu art. 58 § 1 kc.

Według art. 58 kc sankcją bezwzględnej nieważności objęte są czynności sprzeczne z przepisami prawa, czynności mające na celu obejście ustawy oraz czynności sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Rozważenia więc wymaga, czy istotnie przedmiotowa umowa cesji wierzytelności zawarta przez pozwanych jest sprzeczna z ustawą, czy też ma na celu obejście ustawy.

Przepisy kodeksu cywilnego regulujące przelew wierzytelności stanowią, że przedmiotem rozporządzenia w drodze przelewu mogą być wszelkie wierzytelności, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Jeżeli chodzi o dwa ostatnie ograniczenia, to nie wymagają one szerszego omówienia. Jest bowiem poza sporem, że przedmiotem cesji były wierzytelności z tytułu opóźnienia w uregulowaniu przez powodową Hutę należności za sprzedany towar. Z właściwości tego typu zobowiązań nie wynika, by nie mogły one być przedmiotem przelewu; podobnie żadna ze stron stosunku obligacyjnego nie podnosi, że łączy je zastrzeżenie umowne wyłączające przelew (pactum de non cedento).

W niniejszym przypadku nie zachodzi także żadne ograniczenie ustawowe zbywalności wierzytelności będących przedmiotem omawianej czynności prawnej.

Zresztą strona powodowa również na taki ustawowy zakaz zbycia wierzytelności się nie powołuje.

Nie wynika on także z przepisów - cytowanej na wstępie – ustawy z dnia 3 lutego 1993 r o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw.

Taki zakaz nie wynika także z celu ustawy.

Dodać jedynie można, że także bliskie bankowemu postępowaniu ugodowemu przepisy o postępowaniu układowym (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r Prawo o postępowaniu układowym – Dz. U. Nr 93 poz. 83 b z późn. zm.) nie wyłączają możliwości zbycia wierzytelności po otwarciu postępowania układowego, a jedynie ograniczają potrącenie wzajemnych długów między dłużnikiem a wierzycielem – (p. art. 39 tegoż rozporządzenia).

Brak więc podstaw do przyjęcia, że omawiana czynność prawna jest sprzeczna z ustawą.

W tej sytuacji wymagają omówienia podane przez Sąd Wojewódzki przesłanki wskazujące na to, że cesja zmierzała do osiągnięcia celu zakazanego przez ustawę (tj. obejścia przepisów o bankowym postępowaniu ugodowym).

Przed wszystkim nie jest uzasadniony pogląd Sądu I instancji, że na skutek cesji doszło do „wyłączenia” wierzytelności nią objętych z bankowego postępowania ugodowego.

Przedmiotowa cesja spornych wierzytelności takiego skutku wywołać nie mogła. Nie jest on bowiem przewidziany ani w treści przepisów regulujących ten rodzaj czynności prawnej (p. art. 509-510 kc), nie wynika także z umowy, zasad współżycia społecznego czy też ustalonych zwyczajów (art. 56 kc). Z motywów zaskarżonego wyroku wynika, że u podstaw takiego wniosku legło to, że Sąd Wojewódzki w swych rozważaniach pominął zupełnie podstawowy skutek przelewu wierzytelności, a mianowicie, że cesja powoduje jedynie sukcesyjną zmianę wierzyciela w stosunku zobowiązaniowym łączącym cedenta z dłużnikiem. Inaczej mówiąc, nabywca z chwilą zawarcia umowy o przelew wstępuje we wszelkie prawa wierzyciela i nabywa w drodze przelewu tylko tyle praw, ile przysługiwało jego poprzednikowi prawnemu (cedentowi). Stąd sytuacja prawna dłużnika nie może ulec na skutek przelewu pogorszeniu w porównaniu z tą, jaka istniała przed przelewem.

Zatem przelew wierzytelności po otwarciu bankowego postępowania ugodowego nie mógł doprowadzić do wyłączenia przekazanej wierzytelności z tegoż postępowania.

Nie można także podzielić stanowiska Sądu Wojewódzkiego, że omawiana umowa „krzywdzi” pozostałych wierzycieli. Przeciwnie cesjonariusz wstępuje w miejsce zbywcy i nabywa wierzytelność w takim samym rozmiarze, jak jego poprzednik. Z tych samych przyczyn nie można przyjąć, że zajęcie miejsca cedenta przez cesjonariusza uniemożliwia zrealizowanie programu naprawczego dłużnika w bankowym postępowaniu ugodowym.

Reasumując stwierdzić, więc należy, że umowa przelewu wierzytelności zawarta przez pozwanych nie prowadzi także do obejścia przepisów prawa, nie jest więc nieważna w pojęciu art. 58 § 1 kc.

Omawiana umowa nie jest nadto sprzeczna z zasadami współżycia społecznego – na które to przyczyny nieważności powołuje się również powodowa Huta.

Zasadą polskiego prawa cywilnego jest dopuszczalność zbywania wierzytelności a jedynie wyjątkowo ich przelew może być ograniczony, czy wyłączony.

Stronom przysługuje zatem swoboda w kształtowaniu swych stosunków prawnych w sferze majątkowej; za takim ujęciem – jeżeli chodzi o rozporządzenie prawem – przemawia także treść art. 57 § 1 oraz art. 509 kc.

Trudno przyjąć, by zasady współzycia społecznego sprzeciwiały się dokonaniu cesji przedmiotowej wierzytelności, tym bardziej, że istnieją szczegółowe regulacje chroniące pozycję dłużnika cedowanej wierzytelności, które uniemożliwiają pogorszenie jego sytuacji prawnej.

W sprawie nie zostało wykazane, jakie to konkretnie zasady współzycia społecznego zostały naruszone w wyniku zmiany wierzyciela na skutek przelewu wierzytelności. Jak wyjaśniono wyżej, nie znajdują merytorycznego uzasadnienia twierdzenia, że sama cesja doprowadziła do pogorszenia sytuacji dłużnika, czy pozostałych wierzycieli...

Przewodnicząca : Sędzia S.A. T. Werda

Sędziowie S.A. : M. Dembińska (sprawozdawca), J. Marek

8.

POSTANOWIENIE SĄDU WOJEWÓDZKIEGO W BIELSKU BIAŁEJ

Z DNIA 28 LUTEGO 1996 r.

V Gr 5/96

Z uzasadnienia :

Zgodnie z treścią art. 260 § 1 kh o uchwalonym obniżeniu kapitału zakładowego zarząd ogłosi trzykrotnie w pismach przeznaczonych do ogłoszeń spółki z wezwaniem wierzycieli spółki aby jeżeli nie zgadzają się na obniżenie wnieśli swe sprzeciwy. Przepis ten ma na celu ochronę wierzycieli, którzy wskutek obniżenia kapitału zakładowego są narażeni na utratę możliwości zaspokojenia swoich należności. Ochrona wierzycieli pociąga za sobą konieczność przeprowadzenia nakazanego ustawą postępowania konwokacyjnego.

Zwolnienie z obowiązku ogłoszenia przewiduje § 2 cytowanego przepisu. Jest to jednakże uzależnione od łącznego spełnienia dwóch przesłanek a mianowicie :

- wskutek obniżenia kapitału zakładowego nie zwraca się wspólnikom wpłat dokonanych na kapitał zakładowy.
- jednocześnie z obniżeniem kapitału zakładowego następuje jego podwyższenie przynajmniej do pierwotnej wysokości przez podwyższenie udziałów istniejących lub ustanowienie nowych.

Przesłanki te w niniejszej sprawie nie zostały spełnione.

Co do jednoczesności obniżenia i podwyższenia kapitału - to z brzmienia ustawy wynika iż chodzi o sytuację, w której jednocześnie dokonuje się obniżenia, a następnie podwyższenia kapitału zakładowego tj. między jednym a drugim upływa krótki okres czasu i zachodzi ścisła łączność.

W niniejszej sprawie nie dokonano obniżenia kapitału zakładowego a następnie jego podwyższenia, lecz odwrotnie.

Nadto nie została spełniona druga przesłanka. Nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, że nie dokonano wspólnikom zwrotu wpłat na kapitał zakładowy. Stanowisko to jest bowiem sprzeczne z treścią uchwały nr 2 podjętej na Zgromadzeniu Wspólników. Uchwała ta stanowi bowiem, że obniża się kapitał zakładowy przez umorzenie udziałów, zaś wierzytelność wspólnika o wypłacie kwoty 754.600 zł z tytułu umorzenia zostanie potrącona z wzajemną wierzytelnością spółki względem wspólnika. Jest to równoznaczne z dokonaniem zwrotu wpłat na kapitał zakładowy z tym, iż nie w gotówce, lecz w formie potrącenia wzajemnych wierzytelności.

Umorzenie udziałów polega na tym, że wspólnikowi wypłaca się kwoty na udział przypadający. Kwestia zwrotu umorzonych udziałów w niniejszej sprawie została załatwiona w formie potrącenia (akt notarialny § 7b), wskutek czego zarówno wierzytelność wobec spółki o zwrot 754.600 zł (wysokość umorzonych udziałów) jak i wzajemna wierzytelność spółki względem wspólnika umorzyły się do w/w kwoty, tak więc doszło do ich wzajemnego zaspokojenia w tych granicach.

Przewodnicząca : Sędzia SW Z. Kołaczyk (sprawozdawca)

Sędziowie SW : W. Nowakowski, J. Grzybek

9.

POSTANOWIENIE SĄDU WOJEWÓDZKIEGO W BIELSKU BIAŁEJ

Z DNIA 28 CZERWCA 1996 r.

V Gr 18/96

Z uzasadnienia :

Podstawą oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo

upadłościowe (jedn. tekst Dz. U, z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) jest nie tylko całkowity brak majątku dłużnika, ale brak wystarczającego majątku na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

Przy ocenie czy majątek dłużnika wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego nie należy brać pod uwagę majątku, który stosownie do treści art. 28 i nast. prawa upadłościowego ulega wyłączeniu z masy upadłości, ponieważ nie może być on przeznaczony na pokrycie kosztów postępowania. Nieruchomości, przedmioty majątkowe lub inne prawa obciążone na rzecz osób trzecich hipoteką, zastawem lub innym prawem dającym im pierwszeństwo zaspokojenia uwzględnić należy w masie upadłości jedynie co do przypuszczalnej nadwyżki, pozostającej po zaspokojeniu tych praw. Ta nadwyżka przypada tylko do masy upadłości i tylko z niej pokryte mogą być koszty postępowania.

Przewodnicząca : Sędzia SW Z. Kołaczyk (sprawozdawca)

Sędziowie SW : J. Wiesner, I. Grzybek

III.

ORZECZENIA W SPRAWACH Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

PRAWO UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 22 KWIETNIA 1998 r.

III AUa 1484/97

Art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r. nr 45 poz. 200)

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują uprawnionemu, który przebywa poza granicami kraju dłużej niż 2 miesiące, niezależnie od celu tego pobytu.

Przewodnicząca : Sędzia S.A. M. Woźnowska - Giallos (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : K. Merker, I. Szypicyn

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
Z DNIA 12 MARCA 1998 r.
III AUa 1533/97

Art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 1983 r. nr 30 poz. 144 ze zm.)

Działanie zakładu pracy podjęte po zaistnieniu wypadku (odmowa uznania zdarzenia za wypadek przy pracy) nie może być rozpatrywane w kategoriach stworzenia przez zakład pracy przyczyny zewnętrznej w zaistniałej chorobie w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 12.06.1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednol. Dz. U. z 1983 r. nr 30 poz. 144 ze zm.), nawet jeżeli te działania są krzywdzące dla pracownika czy też nie odpowiadają jego życzeniom. Wyjaśnienie wątpliwości związanych ze zdarzeniem losowym, którego uznania za wypadek przy pracy domagał się ubezpieczony, jest bowiem obowiązkiem zakładu pracy a nie działaniem bezprawnym.

Przewodniczący : Sędzia S.A. J. Ansion (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : E. Piotrowska, M. Woźnowska Gallos

Uwaga : ubezpieczony domagał się uznania choroby serca za skutek wypadku przy pracy dowodząc, że choroba ta powstała na skutek negatywnych emocji spowodowanych koniecznością dochodzenia przed sądem roszczeń z tytułu w/w wypadku przy pracy, a przez to pozostaje w związku przyczynowym ze świadczeniem pracy.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
Z DNIA 22 KWIETNIA 1998 r.
III AUA 1482/97

Umowa z dnia 9 października 1975 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o zaopatrzeniu emerytalnym i wypadkowym (Dz. U. z 1976 r. nr 16 poz. 102)

Okres pozostawania żołnierza armii niemieckiej w niewoli nie może być uwzględniony przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno – rentowych.

Z uzasadnienia :

Pan J.F. pobierający emeryturę zgłosił w dniu 8.03.1996 r. wniosek o doliczenie do okresu uwzględnionego przy ustalaniu wysokości świadczenia, okresu służby wojskowej w Wehrmachcie, dołączając zaświadczenie Deutsche Dienststelle w Berlinie, potwierdzające zaciągnięcie do wojska w dniu 12.02.1942 r. oraz zaginięcie w czerwcu 1944 r., a także kserokopię książeczki wojskowej stwierdzające pobyt w niewoli rosyjskiej od 6.07.1944 r. do 15.08.1945 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. uwzględnił okres służby wojskowej od 1.04.1943 r. do 5.06.1944 r. natomiast odmówił zaliczenia pobytu w niewoli, podnosząc w uzasadnieniu, iż okres ten nie podlega uwzględnieniu zgodnie z obopólnym oświadczeniem Ministra Pracy i Porządku Socjalnego Republiki Federalnej Niemiec i Ministra Pracy Płac i Spraw Socjalnych RP z dnia 19.12.1995 r. dotyczącym zastosowania i realizacji umowy z dnia 9.10.1995 r. zawartej pomiędzy Republiką Federalną Niemiec a Rzeczpospolitą Polską o ubezpieczeniach rentowych i wypadkowych.

W odwołaniu do Sądu zainteresowany domagał się uwzględnienia spornego okresu podnosząc, iż ust. III pkt. 1 Obopólnego Oświadczenia wyraźnie zobowiązuje stronę polską do uwzględnienia całego okresu służby w armii niemieckiej przed 9.05.1945 r. z wyjątkiem okresu służby zawodowej albo służby dobrowolnej, nie polegającej na powołaniu do wojska i interpretacja tego oświadczenia przez organ rentowy, który z okresu służby wojskowej wyłączył niewolę, jest niewłaściwa, tym bardziej, iż druga strona zalicza byłym żołnierzom polskim, mieszkającym w Niemczech, służbę łącznie z niewolą.

Sąd Wojewódzki Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. oddalił odwołanie.

W motywach podniesiono, iż zgodnie z treścią pkt. III ppkt. 1 powołanego Obopólnego oświadczenia z dnia 19 grudnia 1995 r. strona polska przy uwzględnieniu art. 4 układu dot. roszczeń do świadczeń rentowych i emerytalnych uwzględni okres służby w armii niemieckiej przed 9 maja 1945 r. z wyjątkiem okresu dot. służby zawodowej albo służby dobrowolnej nie polegającej na powołaniu do wojska. Nie będą uwzględnione okresy służby przy : SS, SA, GESTAPO, SD i w Abwehrze.

Powołane oświadczenie nie przewiduje możliwości zaliczenia okresu pobytu w niewoli. Okres taki nie podlega również zaliczeniu na mocy art. 2 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 104 poz. 450 z późn. zm.), zgodnie z którymi przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń uwzględnia się okres składkowy – okres czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępczych form tej służby.

Okres niewoli podlega natomiast zaliczeniu jako działalność kombatancka w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. nr 17 poz. 75 ze zm.).

W myśl art. 3 ust. 1 cyt. ustawy do okresów działalności kombatanckiej lub równorzędnej z działalnością kombatancką zalicza się czas przebywania w niewoli lub w obozach internowanych spowodowanych działalnością kombatancką, o której mowa w art. 1 pkt. 2.

Za działalność kombatancką w myśl powyższego przepisu uznaje się *m.in.* pełnienie służby wojskowej w Wojsku Polskim lub polskich formacjach wojskowych przy armiach sojusznicych podczas działań wojennych prowadzonych na wszystkich frontach przez Państwo Polskie.

Z przepisów cytowanych wynika, że okres pobytu w niewoli, który podlega zaliczeniu nie jest traktowany równoznacznie z okresami służby w wojsku.

Pobyt w niewoli rosyjskiej, stwierdził dalej Sąd, nie był spowodowany działalnością kombatancką, o której mowa w art. 1 ust. 2 cyt. ustawy i nie może być uwzględniony na podstawie jej przepisów, jak również nie może być zaliczony w oparciu o powołane na wstępnie Obopólne oświadczenie, bowiem nie wymienia ono okresu niewoli jako okresu podlegającego zaliczeniu.

W apelacji od powyższego wyroku ubezpieczony domagał się jego zmiany i uwzględnienia odwołania.

W motywach podniesiono, iż wymieniony w pkt. III Oświadczenia okres służby w armii niemieckiej należy rozumieć jako czas od chwili powołania do powrotu z wojska, niezależnie czy dana osoba znajdowała się w wojsku, w szpitalu wojskowym czy też w niewoli, jak to robi strona niemiecka w stosunku do żołnierzy polskich.

Dalej apelujący wskazał, iż stosowanie przepisów przez Oddział ZUS jest różnorakie, gdyż według ustawy obowiązującej przed 1982 r. wszyscy, którzy przeszli na emeryturę w tym czasie, a byli w wojsku niemieckim, otrzymali emeryturę z uwzględnieniem służby łącznie z niewolą i dziwne jest, iż przyznawanie świadczenia na podstawie Oświadczenia okresu tego nie obejmuje mimo, że jego treść jest taka sama jak w przepisach obowiązujących od 1982 r.

Pisząc o warunkach pobytu w niewoli rosyjskiej apelujący podniósł, iż został wywieziony na Syberię, gdzie pracował razem z zesłańcami rosyjskimi od świtu do nocy w kamieniołomach, przy wycięciu lasu, przy robotach ziemno – kanalizacyjnych za głodowe racje żywności, został zaś zwolniony, wraz z innymi jeńcami niemieckimi w sierpniu 1945 r. na podstawie porozumienia pomiędzy rządami ZSRR i PRL, dotyczącego tylko jeńców wojennych z obszaru Polski.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Wojewódzki, wydając zaskarżony wyrok, właściwie zastosował i zinterpretował obowiązujące przepisy prawa

Okresy służby z poboru w charakterze szeregowca i niezawodowego podoficera w armii niemieckiej w okresie od 1.09.1939 r. do 9.05.1945 r. były zaliczone do okresów zatrudnienia wymaganych do uzyskania emerytury lub renty, na podstawie § 1 zarządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1.07.1954 r. w sprawie zaliczenia do okresów zatrudnienia służby w niektórych formacjach państw obcych (M.P. UA-70 poz. 875).

Zarządzenie to wydane na podstawie art. 8 ust. 5 dekretu z dnia 25.06.1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (tekst jedn. z 1958 r nr 23 poz. 97 ze zm.) obowiązywało nadal po wejściu w życie ustawy z dnia 23.01.1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 3 poz. 6 ze zm.) na podstawie art. 127 ust. 2 w zw. z art. 10 ust. 4 tej ustawy, ale utraciło moc po wejściu w życie ustawy z dnia 14.12.1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40 poz. 267 ze zm.).

Tak więc po dniu 1.01.1983 r. okresy służby w wojsku niemieckim nie były uwzględnione przy ustalaniu prawa do świadczeń i sytuacja ponownego ich zaliczenia zmieniła się dopiero po wydaniu cyt. wyżej Obopólnego oświadczenia.

Z treści tego dokumentu wynika *expressis verbis*, że strona polska zobowiązuje się do uwzględnienia tylko okresów służby w armii niemieckiej przed 9.05.1945 r., zaś w przypadku ubezpieczonego okres ten został wymieniony w zaświadczeniu uprawnionej instytucji niemieckiej – Deutsche Dienststelle (k. - 9 akt sprawy) i w pełni zaliczony przez polską instytucję ubezpieczeniową.

Inne obowiązujące w Państwie Polskim akty prawne, jak słusznie zauważył Sąd I instancji, nie przewidują możliwości zaliczenia niewoli b. żołnierzom armii niemieckiej i powołany w apelacji zarzut o szerszym regulowaniu powyższej sprawy przez państwo niemieckie nie ma znaczenia przy rozstrzygnięciu sprawy.

Należy ponadto zwrócić uwagę, iż powołane wyżej zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej również mówiło jedynie o służbie w armii niemieckiej, a ponadto jego dalsze obowiązywanie nie zapewniłoby zaspokojenia roszczeń, skoro służby były zaliczane tylko na prawo do świadczeń, a nie ich wysokość, o czym świadczy wykładnia gramatyczna art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 1.01.1968 r., na mocy którego zarządzenie to obowiązywało.

Również warunki pobytu w niewoli, których uciążliwość jest powszechnie znana nie mogą mieć wpływu na wysokość należnemu wnioskodawcy świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji i w oparciu o przepis art. 385 kpc orzekł jak w sentencji.

Przewodniczący : Sędzia S.A. M. Woźnowska – Gallos (sprawozdawca)
Sędziowie S.A. : K. Merker, I. Szypicyn

4.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 14 MAJA 1998 r.

III AUA 281/98

Art. 76 i 99 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40 poz. 267 ze zm.)

Niezłożenie przez świadczeniobiorcę oświadczenia o wysokości ewentualnych dochodów osiąganych po uzyskaniu prawa do świadczenia (po myśli art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17.10.1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw – Dz. U. nr 104 poz. 450 ze zm.) nie stanowi podstawy do zawieszenia wypłaty świadczenia.

Przewodniczący : Sędzia S.A. J. Ansion (sprawozdawca)
Sędziowie S.A. : E. Piotrowska, K. Budzianowska

5.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 16 MARCA 1998 r.

III AUa 1470/97

Art. 84 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40 poz. 267 ze zm.)

Z treści art. 84 ustawy z dnia 14.12.1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40 poz. 267 ze zm.) w brzmieniu wynikającym z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 listopada 1992 r. sygn. K 12/92 (obwieszczenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22.06.1994 r. o utracie mocy obowiązującej art. 84 ust.1 pkt 1 oraz ust. 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin – Dz. U. z 1994 r. nr 74 poz. 339) nie wynika, aby niedopuszczalnym było przyznanie po raz pierwszy i podjęcie wypłaty świadczenia osobie, która wyjechała za granicę w sytuacji, gdy przed wyjazdem z kraju spełniła wszystkie warunki do przyznania świadczenia.

Przewodniczący : Sędzia S.A. W. Bzibziak
Sędziowie S.A. : A. Kolonko, I. Szypicyn (sprawozdawca)

6.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 23 KWIETNIA 1998 r.

III AUa 10/98

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.)

Obowiązkiem Sądu jest badanie zgodności treści świadectwa pracy w szczególnych warunkach z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.).

Przewodniczący : Sędzia S.A. E. Piotrowska (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : J. Anston, M. Woźnowska – Gallos

7.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 26 MARCA 1998 r.

III AUa 17/98

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10 poz. 49 ze zm.)

W postępowaniu przed sądem dopuszczalne jest prowadzenie postępowania dowodowego przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu także w sprawach, w których organ rentowy jest związany środkami dowodowymi określonymi przepisami rozporządzenia

Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10 poz. 49 ze zm.).

Przewodniczący : Sędzia S.A. Z. Gwizdak

Sędziowie S.A. : J. Anston (sprawozdawca), E. Piotrowska

8.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 27 MAJA 1998 r.

III AUa 237/98

Art. 23 ust. 4 i art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 1989 r. nr 25 poz. 137 ze zm.)

Z uzasadnienia :

Błędne jest stanowisko sądu wojewódzkiego o odrzuceniu odwołania od decyzji organu rentowego nakładającej opłatę dodatkową. Odrzucenie to spowodowałoby utrzymanie w mocy odrębnej decyzji w tym przedmiocie mimo, iż w przypadku uwzględnienia roszczenia byłoby ono całkowicie bezzasadne.

Treść art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 25.11.1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 1989 r. nr 25 poz. 137 ze zm.) wskazuje tylko na niemożność sprawdzenia w trybie odwołania do sądu samego faktu wydania przez organ rentowy decyzji w sytuacji, gdy sprawa należy do swobodnego uznania organu rentowego. Natomiast w przypadku, gdy decyzja taka została już wydana, sąd może sprawdzić, czy faktycznie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 35 ust. 2 w/w ustawy, jak również – czy opłata nie przekracza określonej tym przepisem wysokości.

Przewodniczący : Sędzia S.A. M. Woźnowska – Gallos (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : K. Merker, Z. Gwizdak

9.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 28 MAJA 1998 r.

III AUa 325/98

Art. 33 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 1989 r. nr 25 poz. 137 ze zm.)

Brak wypracowanego przez pracownika dochodu („osiąganego dochodu”) z powodu niewykonywania pracy w danym dniu jako wolnym od pracy nie zwalnia pracodawcy od obowiązku uiszczenia za ten dzień składki na ubezpieczenie społeczne pracownika stosownie do treści art. 33 ustawy z dnia 25.11.1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 1989 r. nr 25 poz. 137 ze zm.) i § 10 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29.01.1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. nr 7 poz. 41 ze zm.).

Przewodniczący : Sędzia S.A. J. Ansion (sprawozdawca)

Sędziowie : SSA E. Piotrowska, del. SSW W. Nowakowski

10.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

Z DNIA 24 CZERWCA 1998 r.

III AUa 497/98

Art. 6 pkt. 12 i art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 1993 r. nr 71 poz. 342 ze zm.)

Pobieranie świadczenia rehabilitacyjnego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych stanowi „podleganie innemu ubezpieczeniu społecznemu” w rozumieniu przepisów art. 6 pkt 12 i art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym

rolników (tekst jednolity Dz. U. z 1993 r. nr 71 poz. 342 ze zm.), a w konsekwencji wyłącza osobę pobierającą takie świadczenie z ubezpieczenia społecznego rolników z mocy ustawy.

Przewodniczący : Sędzia S.A. M. Woźnowska Gallos (sprawozdawca)

Sędziowie S.A. : K. Merker, Z. Gwizdak